

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2023/58
3. maj 2023
Asii Chemnitz Narup

Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaata nunasiaataaneranit ingerlatsinermut pissutsit pillugit qulaajaasoqarnissaanut, tamatumunngalu atatillugu Danmarkip NP nunasiaataajunnaarsitsinermut piumasaqaataanik naammassinnissimanersoq suliassamik allaaserinnittoqarnissaanik Inatsisartunit akuersissutigineqartussatut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Nunanut Allanut, Inuussutissarsionermut Niuernermullu Naalakkersuisoq)

Oqaaseqaat:

Qanga pereersimasunik oqaluttuarisaanitsinnillu ilusiligaanerput Inuit Ataqtigiianni akueraarput, aamma pereersimasut suli nammallutigit, kiisalu kikkunitsinnik silarsuarmillu isiginneriaatsitsinnik pereersimasut suli sunniuteqarfigigaatigut.

Nunatta - Kalaallit Nunaata - oqaluttuassartaa pisimasorpassuaqarfiuvoq... annernartorpassuarnik ilalinnik. Ikernik ulikkaarpoq ullumikkumut suli aanaartunik aamma suli allanik ikeqarpoq aarriitsuinnarmik mamikkiartorusaartunik.

Oqimaaqatigeeqqissaarneqarsinnaasariaqarput - illuata tungaani - pereersimasut takunissaannut sapiissuseqarnissarput, oqaluttuarisaaneq toqqarlugu isigisinnaaneranut, qamuuna anniaatip takusinnaaneranut - ilua tungaatigullu ikilernerqarnerup taassumarpiap passuterusaartuaannarnissaa maminnaajunnaarsillugu qilerunngunngisaannartunngortillugu. Aanaartuarusaartuaannartunngortilluguli....

Qileroq akuerineqarsinnaavoq. Qileroq ulluinnarni anniartitsineq ajorpoq. Qileroq attoraanni takugaanniluunniit anniaat eqqaaqqinneqarsinnaavoq. Tassaniittuarpoq. Peernavianggilaq. Peernavianggisaannassaaq. Ullaarmiilli unnummut qileroq eqqarsaatitsinniittuaannarneq ajorpoq.

Isumaqarpunga qilerunngortitsinissamut aqqut ingerlavissarigipput: ikivut mamisissavavut. Tamanna pissaaq ataatsimoorluta mamisitsiniaqatigiinnitsigut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Taamaattumiguna ukiuni makkunani, Danmarkimik oqaluttuarisaaneqatigiinnitsinni pisimasut arlalissuit qulaajarniarsarigivut, pisimasut Nunatsinnik ikiliisimasut, uatsinnik kalaallinik sakkortuumik annersitsisimasut, itisuumillu aliasutsitsisimasut.

Inuunitsinni tamatta anniaateqarlutalu aliasuuteqarsimavugut. Inimi maani isersimasut tamarmik tamanna misigisimavaat. Soorlulissaaq inuit allat taamatorluinnaq misigisarsimasut.

Inuunermi tunngaviit avaqqunneqarsinnaangitsut ilagaat aliasunneq.

Aliasuutilli anniaatillu ilaqarput inuunitsinni pinngitsoorsimasariaqaraluakkatsinnik. Tassaapput anniaatit inunnit allanit uatsinnut peqqutissaqanngitsumik pilersinneqarsimasut. Anniaatip pilersinneqartup inummut malitsigisarpaa apeqquut una: Sooq? Sooq taamaaliorsinnaasimappat? Inatsisitigut ataataqanngitsut. Pinngitsaalisaallutik nuutsinneqartut. Spiralilersuilluni kanngunartuliorneq. Pinngitsaalisaasumik meeravissianngortitsinerit. Meeqqat misileraatit. Hans Hedtoftip umiunera.

Akissutissarsiniarluta oqaluttuarisaanerput kingumut misissorneqarli, ilumoortoq nanerusullugu, nammineq oqaluttuarisaanerput nammineerluta nutaamik paasinissinnaajumalluta. Ikerli mamitsinnaveersaarlugu passuterusaaginnarusullugu taamaaliussanngilagut.... Aliasuutit anniaatillu inuunitsinni erloqissutigiuarnissaat anguniarlugillusooq taama iliussanngilagut... Naagga, inuiaqatigiittut ingerlariaqqinnissarput siunertaralugu taama iliussaagut. Tamanna iluatsissappat naggataatigut ikivut mamittariaqarput qilerunngorlutillu.

Inuunerput ingerlateqqissavarput qanoq pisoqarsimanagera ilisimaaralugu, qileqquvullu qiviarsinnaasariaqarpavut immitsinnullu oqarfialuta: Aap, taamatut pisoqarsimavoq. Maanna inuunerput inuiaqatigiillu pillugit ilungersornerput ingerlateqqissavarput. Makeqqissinnaarsuuvugummi.

Angutip silatuup ilaata oqarnersimanageratuut, puiorusutaq uteqqittuaannarpoq. Takkuteqqittarporli amiilaarnartorsuartut isikkoqarluni.

Pereersimasut takujumangikkutsigit – aamma ajotuliorsimasut takujumangippatigit takkuttuassapput ajorsiigalutuinnarlutik.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Nunatta nunasiaataajunnaarsikkiartuaarneqarnerani pisimasunik nassuiaaqqissaarnissaq, nunasiaataasimasullu nunasiaataajunnaarsikkiartuaarneqarnissaannut NP-it piumasaqaataanik Danmarki naammassinnissimanersoq ilanngullugu, taakkuussapput toqqarlugit isigisassavut. Taama isiornikkut oqaluttuarisaanerup eqqortup ilisimalernissaanut periarfissaqalissaagut.

Amiilaarnartut isaasigut toqqarlugit isigissavagut.
Ingerlaqqinniassagatta.

Neriutivut, takorluukkavut aamma angorusutavut kingumut isiginerussanngimmata – iperaasariaqarpugut - siunissamut isigaluta neriutivut, takorluukkavut angorusutavullu pilersikkiartuaassavagut.

Tamakku pillugit qulaajaasoqarnissaa maanna aallartinneqarnialermat Inuit Ataqtigiiinni nuannaarutigisorujussuarput.

Pissusissamisoorpoq. Pisariaqarpoq.

Takoriikkavullu naammaqaat.... misigeriikavut naammaqaat...
misilittagarilikkavut naammaqaat,

uku ilisimanissaannut: Ilumoortumik unneqarissumillu Danmarkip tamatigut oqariartorfigisarsimanngilaatigut.

Tunngavilersuutiminnik anguniakkaminnillu imminnut

nunarsuarmioqatitsinnullu oqaatigisamik assiginik, Danmarkip uagut tamatigut oqarfigineq ajorpaatigut.

Inatsisit tunngaviusut allanngortinneqarneranni aamma Kalaallit Nunaata inissisimanerata allanngortinneqarnerani pisimasut suuneri – qanoq pisoqarsimanagera, misissorneqassapput, piumasaqaatinik Danmarki naammassinnissimanersoq qulaajarneqassammat.

Paasissutissanik amigartunik Landsrådi inuiaqtigiillu kalaallit tunineqartarsimanersut qulaajartariaqarparput.

Ilisimasariaqarparput danskit naalagaaffiat NP-iinnut qanoq allattarsimanersoq.

Ilisimasariaqarparput danskit naalagaaffiat Nunatsinnut qanoq allatarsimanersoq.

Ilisimasariaqarparput Danmark ilumini allarluinnarnik imalinnik allatarsimanersoq, avammut tusarliunneqarnaveersaartarsimasunik.

Ajoraluartumimmi...

Ajoraluartumimmi pissutsit imaapput, tatiginninneq mikisuararsuulluni..

Tatiginninnginneq angisoorujussuulluni.

Taamatullu tatiginninnginneq akornatsinni atassuteqarnitsinni pissusiviuvoq, Danmarkip Nunattalu akornanni, tunngavissaqarluarmat....

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit pingasuinnaat taassavakka:
Nuannaarutigaarput ullumi aalajangiileratta. Piffissaliunneqartorli
isumaqatiginngilarput. Qulaajaaneq piaarnerpaamik aallartinneqartariaqarpoq.

Qulaajaanissamik suliakkiissummi Danmarkip NP-illu akornanni
allaqatigiittarsimanerup erseqqissumik immikkoortutut
piumasaqaatigineqarsimasinnaasorigaluarparput, siunnersuutilli oqaasertaasa
iluini tamatuma ersarissumik saqqummiunnissaanut ilisimatuut
periarfissarsinnaassasut qularutiginatigu.

Aammattaaq naatsorsuutigaarput, assersuutigalugit, Atuagagdliutini/AG-mi,
Avannaamiumi Kujataamiumilu allaaserineqartarsimasut qulaajaanermut
ilanngunneqarumaartut.

Qulaajaanissamut taama annertutigisumut aningaasat immikkoortinneqartut
naammannersut inussiarnersumik nalilersoqqussavarput.

Naggaterpiaatigut inussiarnersumik oqaatigissavarput kalaallisuuani
pappiaqqani ilanngutani naqqiissuteqarnissaq pisariaqarmat. Pineqartoq tassa
immikkoortoq **IMAI**, immikkoortut pingajuanni, titarnerit sisamaat.
Naqqiissutissatut siunnersuuterput ilanngullugu kakkiupparput.

Siunnersuut Inuit Ataqatigiinninngaanniit taperserparput,
aappaasaaniinginneranilu oqaaseqaatitta ataatsimiitsitaliani susassaqtartuni
suliarineqarnissaat kissaatigissallutigu.

Qujanaq.